

KULTTUURISILLAN SÄILYTTÄMINEN AFRIKAN MANTEREELLE

Villa Karon ystävät ry:n lausunto valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle

Asia: HE 154/2022 vp – Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi 2023

Teema: Villa Karon toiminnan turvaaminen pitkällä aikavälillä

Villa Karo on suomalais-länsiafrikkalainen residenssi ja kulttuurikeskus, joka sijaitsee Beninissä. Se on mahdollistanut vuodesta 2000 lähtien yli 600:n suomalaisen taiteen, kulttuurin ja tieteen ammattilaisen työskentelyn Länsi-Afrikassa. Villa Karo onkin viime vuosikymmeninä noussut valtakunnallisesti merkittävään asemaan kulttuurisiltana Afrikkaan, ja sillä voisi olla edessään kirkas tulevaisuus esimerkiksi Suomen ensimmäisenä kulttuuri- ja tiedeinstituuttina Afrikassa, mikäli se selviää tilapäisestä rahoituskriisistään.

Villa Karon tulevaisuus on nyt vaakalaudalla johtuen koronaviruksen aiheuttamista tulonmenetyksistä, valtion yleisavustukseen kohdistuneista leikkauksista sekä hintojen nopeasta noususta Beninissä.

Villa Karon toiminnan turvaamiseksi esitämme, että eduskunta myöntäisi 115,000€ hätärahoituksen nk. joululahjarahoista.

Perustelut:

Villa Karo on ainutlaatuinen toimija, jonka 22-vuotisen työn lopullinen päätyminen olisi suuri menetys suomalaiselle kulttuurielämälle. Noin 35-40 ammattilaista työskentelee residenssissä vuosittain. Villa Karon ”alumnien” joukossa yli 30 eri alaa on edustettuina kirjailijoista tanssijoihin ja säveltäjistä elokuvantekijöihin. Villa Karo on mahdollistanut pitkäjänteistä, suomalaista kulttuurikenttää rikastavaa yhteistyötä kuten uusia musiikillisia kokoonpanoja ja yhteisnäyttelyitä länsiafrikkalaisten taiteilijoiden kanssa. Residenssissä on työskennellyt yhtä lailla uusia nimiä kuin tunnettuja, mm. Finlandia- ja Ars Fennica -palkittuja taiteilijoita.

Tänä päivänä tarvitsemme kulttuurisiltoja Suomen ja Afrikan mantereiden välillä enemmän kuin koskaan. Länsi-Afrikan taidekentässä tapahtuu valtavasti juuri nyt, ja suomalaiset ammattilaiset voivat kulttuurivaihdon ansiosta vahvistaa ja parantaa omaa työtään. Valtioneuvoston vuonna 2021 hyväksymässä Afrikka-strategiassa Suomi myös sitoutuu *kannustamaan kulttuurin ja luovien alojen toimijoita kehittämään kumppanuuksia* ja edistämään parempaa *kulttuurienvälistä ymmärrystä ja vuoropuhelua*. Juuri tätä työtä Villa Karo on jo pitkään tehnyt. Mikäli poliittista tahtoa löytyisi, Villa Karo voisi lähivuosina muuttua yhdistyksestä Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutiksi Afrikassa. Toistaiseksi Suomella ei ole ainoatakaan kulttuuri-instituuttia koko mantereella (yhteensä instituutteja on nyt 16, kun Pietarin-instituutti on suljettu).

Residenssitoiminnan lisäksi kulttuurikeskuksessa vierailee vuosittain noin 10,000 kävijää sen korkeatasoisten kulttuuripalveluiden ansiosta. Villa Karon kulttuurihistoriallisella museolla on rikas kokoelma voodoo-uskonnon esineistöä ja sen nykytaiteen museossa on 4-6 vaihtuvaa näyttelyä vuodessa. Tämän lisäksi palveluihin kuuluvat kirjasto, suuri monitoimitila, kuvanveistotyöpaja, jokaviikkoiset elokuvaillat, ilmaiskonsertti kerran kuussa sekä noin 20 tapahtumaa vuosittain (mm. kirjakahvilat, keramiikkatyöpajat, nuorten kirjoituskilpailut jne). Kuten kulttuurikeskuksen perustaja, kirjailija Juha Vakkuri (1946-2019) sanoi, ”Villa Karossa kulttuuri on teonsana”.

Lisärahoitustarve 2023

Mikäli akuuttiin rahoituskriisiin ei löydy ratkaisua, Villa Karon tarina päättyy vuonna 2023. Huonoon taloustilanteeseen on kolme syytä:

- 1) Koronakriisin vuoksi residenssi jouduttiin sulkemaan, minkä vuoksi viikkovuokria jäi saamatta yli 10,000€. Yhdistyksen hallitus joutui antamaan käteislainan samalle summalle.
- 2) OKM leikkasi yleisavustusta 16% vuonna 2021, ja taso pysyi samana 2022.
- 3) Hintataso on noussut Beninissä merkittävästi mm. Ukrainan sodan, minimipalkkaa ja ALV:tä koskevan lainsäädännön sekä yleisen inflaation vuoksi (mm. ruoka, polttoaine).

Villa Karon hallitus on joutunut toteamaan, että toimintaa on mahdotonta ylläpitää nykyisellä toimintabudjetilla (noin 250,000€ ilman erityishankkeita). Kaikki mahdolliset säästöt on jo etsitty ja toimeenpantu. Nyt on aika kehittää Villa Karon toimintaa entisestään esimerkiksi digitaalisia kanavia hyödyntäen: voimme tukea yhteistyön ja vuoropuhelun jatkumista etänä residenssiajan jälkeen. Toimintaa halutaan myös laajentaa muihin Länsi-Afrikan maihin, mikä avaa uusia mahdollisuuksia myös rahoituksen hankkimiseen uusien kumppanuuksien kautta.

Tulevaisuutensa turvaamiseksi Villa Karo haluaa teettää riippumattoman vaikuttavuustutkimuksen, joka helpottaisi rahoituksen hakemista jatkossa myös ulkomailta. Tällä hetkellä tiedossa on, että Villa Karo on mahdollistanut tai myötävaikuttanut arviolta yli tuhanteen erilaiseen tulokseen vuosien varrella – näiden joukossa on satoja näyttelyitä ja sävellyksiä, parikymmentä tietokirjaa, kymmeniä näytelmiä ja tanssiteoksia, lähes sata romaania tai runoteosta jne. Syvemmän tason vaikuttavuus on nyt syytä tehdä näkyväksi. Vaikuttavuusarvio voisi myös osaltaan siivittää Villa Karon tietä Suomen kulttuuri-instituutiksi Afrikassa lähivuosina, sillä se tehtäisiin samoja mittareita käyttäen kuin tammikuussa 2023 käynnistetty OKM:n vaikuttavuusarvio Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituuteista.

Villa Karon johto on hiljattain vaihtunut niin Suomessa kuin Beninissä, ja yhdistyksen hallitus on vakuuttunut, että uusi johto kykenee nostamaan toiminnan kestäväälle tasolle vuoden 2023 loppuun mennessä – mikäli toiminta vain saa jatkua siihen asti.

Esitys eduskunnalle:

45,000	residenssitoiminnan turvaaminen Beninissä
9,000	palkat Beninissä (puuttuva osa)
15,000	kulttuurikeskuksen toiminta (näyttelyt, työpajat jne.)
8,000	rakennusten ylläpito Beninissä (puuttuva osa)
15,000	muut erääntyvät kulut Suomessa ja Beninissä
15,000	vaikuttavuustutkimus
8,000	varainhankinnan lisäpanostukset (mm. digitaaliset sisällöt, kansainväliset rahoittajat)

Yht. 115,000€

Villa Karo ei ole tätä ennen koskaan hakenut tai saanut nk. joululahjarojoja eduskunnalta, eikä se ole myöskään vastaanottanut valtion koronatukia.

Lisätietoja:

Toiminnanjohtaja Julia Ojanen, julia.ojanen@villakaro.org, puh. 044-34 89 811, <https://villakaro.org>
Hallituksen puheenjohtaja Maria Björnberg, mia@mariabjornberg.fi, puh. 040-7746797